

ضوابط طراحی اقلیمی مدرسه شبانه روزی با رویکرد عملکردگرایی در شهر

رشت

وحید ملک پور^{۱*}، زهرا پورصفر^۲، محسن روشن^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، موسسه آموزش عالی راهبرد شمال، رشت vahidmalekpour@yahoo.com

۲- استادیار گروه معماری، واحد فومن و شفت، دانشگاه آزاد اسلامی، فومن- ایران z.poursafar@yahoo.com

۳- استادیار گروه معماری، واحد لاهیجان، دانشگاه آزاد اسلامی، لاهیجان- ایران roshanmohsen@yahoo.com

چکیده

ایجاد فضاهای سالم و راحت برای کار و زندگی انسان، یکی از اهداف عمده و شناخته شده در معماری میباشد. طراحی بر اساس مولفه های اقلیمی نقش موثری در برآورده شدن این اهداف در کاربری های آموزشی و اقامتی دارد. با توجه به نوع فعالیت در این بناها و نیاز به تمرکز و رفاه محیطی، عوامل و عناصر اقلیمی میتوانند تاثیرات قابل ملاحظه ای بر سطح آسایش کاربران داشته باشند. در کنار عوامل اقلیمی نظیر تابش و باد، جهت گیری خیابان، ارتفاع و تراکم ساختمان ها، پراکنش ساختمان های مرتفع و... از جمله عناصر طرح شهری است که بر الگوی طراحی فضاهای اثر می گذارند. در این مقاله سعی بر آن است تا با بررسی ویژگی های اقلیمی شهر رشت، در یک مطالعه ی کتابخانه ای راهکارهای اقلیمی طراحی مدرسه ی شبانه روزی بررسی و ارزیابی گردد.

واژه های کلیدی: طراحی اقلیمی، مدرسه، شبانه روزی، رشت

۱- مقدمه

شهر و اقلیم، دو سیستم انسان ساخت و طبیعی هستند که تأثیرگذاری تنگاتنگی بر یکدیگر دارند. اقلیم، تا آنجا که با آسایش انسان رابطه برقرار میکند، نتیجه عواملی، چون: تابش آفتاب، دما و رطوبت هوا، وزش باد و میزان بارندگی است. اقلیم هر مکان جغرافیایی، شرایط مناسب و ویژه های دارد که در عین حال، محدودیتهایی را نیز در زمینه طراحی شهری به همراه دارد. در طراحی فضاهای مختلف شهر؛ نظیر: ساختمانها، فضاهای سبز، معابر و غیره، علاوه بر توجه به کیفیتهای عملکردی، بصری و زیباشناختی، عنایت به نوع اقلیم شهر و رعایت ضوابط طراحی اقلیمی ضروری است (شیخ بیگلر و محمدی، ۱۳۸۹). جهت استقرار ساختمان نیز یکی از مهمترین عوامل موثر در کیفیت شرایط حرارتی و محیطی فضای داخلی به شمار می رود. جهت استقرار ساختمان، به نوعی در تأمین بسیاری از اهداف طراحی و نیازهای حرارتی آن تأثیر می گذارد جلوگیری از گرم شدن فضاهای داخلی در مواقع گرم و استفاده هرچه بیشتر از انرژی خورشیدی در گرم کردن این فضاها در مواقع سرد، به وضعیت استقرار ساختمان نسبت به موقعیت سالانه خورشید در آسمان مربوط می شود (هدفی، ۱۳۸۴).

ایجاد فضاهای سالم و راحت برای کار و زندگی انسان، یکی از اهداف عمده و شناخته شده معماری است. چنین فضاهایی، در ساختمان های سالم یا ساختمان هایی که منطبق با طبیعت و شرایط اقلیمی طراحی شده اند به طور طبیعی یا با مصرف کمترین میزان انرژی ایجاد می شود. بدون شک ایجاد چنین فضاهایی از نظر بالا بردن سطح کارایی جسمی و ذهنی افراد اهمیت فراوانی دارد.

طراحی اقلیمی، رویکردی از طراحی است که تلاش می کند با استفاده و بهره گیری هرچه بیشتر از انرژی های محیطی شامل باد و تابش، تا حد امکان شرایط محیطی مناسبی در فضاهای زیستی مورد استفاده انسان ایجاد نماید. وابستگی طراحی